

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KỸ THUẬT CÔNG NGHIỆP

VƯƠNG XUÂN TRƯỜNG

**TỐI ƯU HÓA THAM SỐ BỘ ĐIỀU KHIỂN ỨNG
DỤNG CHO Lò ĐIỆN TRỞ**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KỸ THUẬT

Chuyên ngành: Kỹ thuật điều khiển và tự động hóa

THÁI NGUYÊN 2019

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KỸ THUẬT CÔNG NGHIỆP**

VƯƠNG XUÂN TRƯỜNG

**TỐI ƯU HÓA THAM SỐ BỘ ĐIỀU KHIỂN ỨNG DỤNG
CHO LÒ ĐIỆN TRỞ**

Chuyên ngành: Kỹ thuật điều khiển và tự động hóa
Mã số:

LUẬN VĂN THẠC SĨ KỸ THUẬT

**KHOA CHUYÊN MÔN
TRƯỞNG KHOA**

NGƯỜI HƯỚNG DẪN KHOA HỌC

TS. NGUYỄN THỊ THANH NGA

PHÒNG ĐÀO TẠO

THÁI NGUYÊN - 2019

LỜI CAM ĐOAN

Tên tôi là: Vương Xuân Trường

Sinh ngày: 06/03/1992

Học viên lớp cao học **CK20_TĐH** - Trường Đại học kỹ thuật công nghiệp
– Đại học Thái Nguyên.

Hiện đang công tác tại: Trường Cao đẳng Nghề số 1 – Bộ Quốc Phòng

Xin cam đoan: Đề tài “**Tối ưu hóa tham số bộ điều khiển ứng dụng cho lò điện trở**” do Cô giáo **TS. Nguyễn Thị Thanh Nga** hướng dẫn là công trình nghiên cứu của riêng tôi. Tất cả tài liệu tham khảo đều có nguồn gốc, xuất xứ rõ ràng.

Tác giả xin cam đoan tất cả những nội dung trong luận văn đúng như nội dung trong đề cương và yêu cầu của cô giáo hướng dẫn. Nếu sai tôi hoàn toàn chịu trách nhiệm trước hội đồng khoa học và trước pháp luật.

Thái Nguyên, ngày tháng năm 2019

TÁC GIẢ LUẬN VĂN

Wương Xuân Trường

LỜI CẢM ƠN

Sau một thời gian nghiên cứu và làm việc nghiêm túc, được sự động viên, giúp đỡ và hướng dẫn tận tình của Cô giáo hướng dẫn **TS. Nguyễn Thị Thanh Nga**, luận văn với đề tài “**Tối ưu hóa tham số bộ điều khiển ứng dụng cho lò điện trở**” đã hoàn thành.

Tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc đến:

Cô giáo hướng dẫn **TS. Nguyễn Thị Thanh Nga** đã tận tình chỉ dẫn, giúp đỡ tôi hoàn thành luận văn này.

Khoa sau đại học, các thầy, cô giáo trong Khoa Điện – Trường Đại học kỹ thuật công nghiệp – Đại học Thái Nguyên đã giúp đỡ tôi trong quá trình học tập cũng như thực hiện luận văn.

Tôi xin chân thành cảm ơn bạn bè, đồng nghiệp và gia đình đã động viên, khích lệ, tạo điều kiện giúp đỡ tôi trong quá trình học tập, thực hiện và hoàn thành luận văn này.

TÁC GIẢ LUẬN VĂN

VƯƠNG XUÂN TRƯỜNG

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	iv
MỤC LỤC	v
DANH MỤC CÁC KÝ HIỆU, CÁC CHỮ VIẾT TẮT	vii
DANH MỤC HÌNH VẼ	viii
DANH MỤC BẢNG BIỂU	x
MỞ ĐẦU	xi
CHƯƠNG 1	1
TỔNG QUAN VỀ ĐIỀU KHIỂN THIẾT BỊ GIA NHIỆT DỪNG	1
ĐIỆN TRỞ	1
1.1 Giới thiệu về lò điện trở	1
1.1.1 Khái niệm	1
1.1.2 Nguyên lý làm việc	2
1.1.3. Một số loại cảm biến nhiệt độ	7
1.1.4 Ứng dụng	8
1.2 Giới thiệu lò điện trở tại phòng Thí nghiệm Bộ môn Tự động hóa	9
1.3. Lịch sử nghiên cứu	13
1.4. Kết luận chương 1	14
CHƯƠNG 2	15
TỔNG HỢP BỘ ĐIỀU KHIỂN CHO Lò ĐIỆN TRỞ	15
2.1. Ý nghĩa của việc xây dựng mô hình toán học [2]	15
2.2. Xây dựng mô hình toán học bằng phương pháp thực nghiệm	16
2.2.1. Khái niệm xây dựng mô hình toán học bằng thực nghiệm [2]	16
2.2.2. Dữ liệu để xây dựng mô hình toán học bằng thực nghiệm	17
2.2.3. Một số phương pháp xây dựng mô hình toán bằng thực nghiệm [2]	19
2.2.4. Sử dụng System Identification Toolbox trong Matlab	21
2.3. Tổng hợp bộ điều khiển	27
2.3.1. Phương pháp Ziegler- Nichols 1	29
2.3.2 Phương pháp modul tối ưu đối xứng	30
2.4. Kết luận chương 2	33
CHƯƠNG 3	34
TỐI ƯU HÓA THAM SỐ BỘ ĐIỀU KHIỂN CHO Lò ĐIỆN TRỞ	34
3.1. Tối ưu hóa tham số bộ điều khiển	34
3.1.1. Điều chỉnh thủ công	35
3.1.2. Phương pháp Ziegler–Nichols	35
3.2. Tối ưu hóa tham số bộ điều khiển sử dụng kỹ thuật Relay Feedback	36
3.3. Lựa chọn giải pháp kỹ thuật thực hiện luật điều khiển	38

3.3.1. Giới thiệu chung họ PLC S7- 200	39
3.3.2. Giới thiệu chung Modul mở rộng EM235	40
3.3.3 Bộ điều khiển PID của S7-200	43
3.3.4 Bộ phát xung tốc độ cao trên PLC - S7 200	46
3.4. Kết luận chương 3	50
CHƯƠNG 4	51
THỰC NGHIỆM.....	51
4.1 Kết nối các thiết bị thí nghiệm.....	51
4.2. Chương trình thực nghiệm điều khiển	52
4.2.1. Bước 1: Cài đặt bộ điều chỉnh PID với tham số có được từ tổng hợp kinh điển	52
4.2.2. Bước 2: Tối ưu hóa tham số bộ điều khiển.....	57
4.2.3. Bước 3: Cập nhật tham số tối ưu.	58
4.3. Kết quả thực nghiệm	63
4.4 Kết luận chương 4.....	65
KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ.....	66
Kết luận	66
Kiến nghị.....	67
TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	68

DANH MỤC CÁC KÝ HIỆU, CÁC CHỮ VIẾT TẮT

TT	Ký hiệu	Diễn giải nội dung đầy đủ
1	ADC	Analog to Digital Converter, chuyển đổi tương tự - số
2	DAC	Digital to Analog Converter, chuyển đổi số-tương tự
3	TBĐK	Thiết bị điều khiển
4	ĐTĐK	Đối tượng điều khiển
5	BĐK	Bộ điều khiển
6	TBĐL	Thiết bị đo lường
7	PLC	Programmable logic controller
8	DCS	Distributed Control System

DANH MỤC HÌNH VẼ

Hình 1. 1 Nguyên lý làm việc của lò điện trở	2
Hình 1. 2. Các loại lò điện trở.....	6
Hình 1. 3. Cấu tạo của cảm biến nhiệt độ loại nhiệt kế thủy ngân	7
Hình 1. 4 Lò điện trở PU-1	9
Hình 1. 5. Dạng điện áp ra của Bộ biến đổi với điện áp ra là 9V	10
Hình 1. 6 Dạng điện áp ra của Bộ biến đổi với điện áp ra là 2.45V	10
Hình 1.7. Điện trở và quạt gió của lò điện trở	11
Hình 1.8. Mạch khuếch đại tín hiệu nhiệt độ và mạch lực bộ biến đổi	12
Hình 1.9. Mạch phát xung điều khiển triac.....	12
Hình 1.10. Cảm biến đo nhiệt độ	13
Hình 2.1. Cấu trúc Điều khiển theo nguyên tắc phản hồi	15
Hình 2.2. Sơ đồ nguyên lý thu thập dữ liệu lò gia nhiệt	17
Hình 2.3 Sơ đồ thu thập dữ liệu nhận dạng.....	17
Hình 2.4. Dữ liệu điện áp (volt)	18
Hình 2.5. Dữ liệu nhiệt độ (oC)	19
Hình 2.6. Giao diện công cụ System Identification Tool.....	21
Hình 2.7 Chọn nhập dữ liệu trong miền thời gian	22
Hình 2.8 Nhập dữ liệu nhận dạng mô hình	22
Hình 2.9 Đưa dữ liệu vào Working data và Validation Data.....	23
Hình 2.10. Hình vẽ của bộ dữ liệu theo thời gian	23
Hình 2.11. Giao diện Process Models.....	24
Hình 2.12. Lựa chọn mô hình	24
Hình 2.13. Kết quả nhận dạng.....	25
Hình 2.14. Đánh giá kết quả nhận dạng mô hình.....	25
Hình 2.15. Giao diện kết quả nhận dạng	26
Hình 2.16. Đặc tính quá độ đối tượng.....	27
Hình 2. 17. Cấu trúc bộ điều khiển PID.....	28
Hình 2.18. Sơ đồ cấu trúc bộ điều khiển PID	29
Hình 2. 19. Đặc tính quá độ hệ thống với bộ điều khiển tổng hợp bằng phương pháp Ziegler- Nichols 1	30
Hình 2. 20. Tổng hợp bộ điều khiển bằng phương pháp tối ưu đối xứng.....	31
Hình 2. 21 Đặc tính nhiệt độ với BDK bằng phương pháp tối ưu đối xứng.....	32
Hình 3.1. Cấu trúc tối ưu hóa tham số bộ điều khiển	36
theo kỹ thuật Relay Feedback	36
Hình 3.2. Tín hiệu đặt khi thực hiện tối ưu hóa	37

Hình 3.3. Đáp ứng để tính toán tham số cho tối ưu hóa	37
Hình 3.4. PLC S7-200.....	39
Hình 3.5. Giao tiếp Modbus giữa các PLC S7-200	40
Hình 3.6. Modul mở rộng tương tự EM235.....	41
Hình 3.7 Sơ đồ khối đầu vào Analog của modul EM235	41
Hình 3.8. Sơ đồ khối đầu ra Analog của modul EM235.....	41
Hình 3.9. Cấu trúc bộ điều khiển PID trên PLC S7 200	43
Hình 3.10. Dạng xung PWM.....	46
Hình 3.11. Lệnh phát xung PWM.....	47
Hình 3.12. Sơ đồ nguyên lý mạch khuếch đại xung PWM.....	49
Hình 3.13 Sơ đồ nguyên lý vi mạch ULN2803	49
Hình 3.14. Mạch khuếch đại xung PWM.....	50
Hình 4. 1 Kết nối các thiết bị thí nghiệm	52
Hình 4.2. Chọn Mode hoạt động cho Wizard	53
Hình 4.3. Lựa chọn PID	53
Hình 4.4. Cài đặt các tham số	54
Hình 4.5. Lựa chọn dạng tín hiệu vào và ra của PID.....	55
Hình 4.6. Cảnh báo giá trị của tín hiệu phản hồi	55
Hình 4.7 Vùng nhớ Wizard sử dụng để cấu hình PID	56
Hình 4.8. Đặt tên chương trình mã hóa PID	56
Hình 4.9. Tối ưu hóa tham số PID online	58
Hình 4.10. Giao diện PID Tune control panel	64
Hình 4.11. Đáp ứng nhiệt độ hệ thống.....	64
Hình 4.12. Đáp ứng nhiệt độ hệ khi có nhiễu tác động.....	65

DANH MỤC BẢNG BIỂU

Bảng 2.1 Tổng hợp bộ điều khiển theo Ziegler- Nichols.....	29
Bảng 3.1. Chỉnh định thông số bộ điều chỉnh theo phương pháp thử công	35
Bảng 3.2. Chỉnh định thông số bộ điều chỉnh theo phương pháp Ziegler–Nichols..	36
Bảng 3.3. Chỉnh định thông số bộ điều chỉnh theo phương pháp Relay Feedback ..	38
Bảng 3.4 Các thành phần modul mở rộng EM235.....	42
Bảng 3.5. Bảng cầu hình đầu vào modul EM235	42
Bảng 3.6. Địa chỉ bộ điều khiển PID trên S7-200.....	43
Bảng 3.7. Bảng điều khiển giá trị xung PWM	47
Bảng 3.8. Bảng cầu hình điều khiển xung PWM.....	48